

Oppsummering av innspill til oppstartsmelding om kompensasjonsvern og revisjon av verneforskriften for Åkersvika naturreservat

Høringsdokumentene ble sendt ut 27. juni 2024, med frist 1. september 2024. Høringen ble annonsert på Statsforvalterens hjemmeside og i lokalpressen. Det ble også arrangert et åpent møte om saken den 26. september 2024 på Bylab i Hamar.

Eiere av tilgrensende eiendommer til mulig utvidelsesareal på Stangesiden fikk oppstartsdokumentene tilsendt 20. september 2024. Disse 36 adressatene fikk høringsfrist til 15. oktober.

Det kom inn 17 høringsuttalelser:

Offentlige instanser, næringsaktører osv.	Dato
Elvia	26.08.24
Espern eiendom/Utstillingsplassen Eiendom AS	02.09.24
Hamar kommune	30.08.24
Hias IKS	15.08.24
Nye Veier AS	29.08.24
NVE	05.09.24
Stange kommune	28.08.24
Frivillig lag, foreninger osv.	
Hamar ro- og kajakklubb	30.08.24
Nedre Kjonerud vel	31.08.24
Sandvika vel	26.06.24
Privatpersoner	
Carl Knoff	02.09.24
Håkon Berge	01.09.24
Nina Mellem	23.08.24
Ragni Johanne Berge	22.08.24
Tore og Eva Stårvik	01.09.24
Ulf Martinsen	10.10.24
Åse Kongsvold	15.10.24

Nedenfor følger et sammendrag av høringsinnspillene. Kommentarer fra Statsforvalteren til uttalelsene står med kursiv tekst. Samtlige høringsuttalelser er lagt ved i høringen.

Elvia

Nettselskapet har nettstasjoner og jordkabelanlegg innenfor verneområdet. Elvia ber om at det i bestemmelsene må sikres at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende anlegg

Dette gjelder også bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Slike arbeider må kunne gjøres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Statsforvalterens kommentar:

Det er nå tatt inn standardbestemmelser lik nye verneforskrifter for å sikre drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg, og motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftledninger. Se f.eks. [kgl. res. for vern skogsområder fra 2024 s. 11](#) for en beskrivelse av hva standardbestemmelsene for kraftanlegg innebærer.

Bestemmelsene er tatt inn i ny § 4j), § 4k), samt § 6h) om motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.

Espern eiendom/Utstillingsplassen Eiendom AS v/Hedda Heier Hansen

Det er uklart om forslaget om at «forbudet mot bruk av robåt, kano/kajakk osv. utvides til 15. mars – 31. mai, samt at dette forbudet utvides til å gjelde bruk av modellbåter, modellfly og droner.» kun vil gjelde *innenfor* jernbanebrua, og lurer på om dette stemmer. Dersom det gjelder utenfor jernbanebrua vil dette ha negativ betydning friluftslivinteresser lokalt, både fremtidige beboere på området og befolkningen i Hamar og Ottestad for øvrig. Tilgang for skånsom ferdsel i området utenfor jernbanebrua, også i perioden 15. mars – 31. mai er viktig befolkningen. En eventuell begrensning bør være spesielt godt faglig begrunnet.

Statsforvalterens kommentar:

Innenfor jernbanebrua vil den foreslåtte begrensningen i ferdsel med robåt og kano/kajakk gjelde i perioden 15. mars – 31. mai og fra 1. september til og med 31. oktober. Dette er en utvidelse i forhold til tidligere forbud. Fuglene kommer på trekk tidligere nå enn før, det er derfor behov for en justering av forbudet på våren. Forbudet på høsten er begrunnet i dokumentasjon som viser at de indre områdene er svært viktige for fugl på høst-trekket.

Utenfor jernbanebrua vil begrensningen kun gjelde i perioden 15. mars til 15. mai. Dette er den aller mest sårbare perioden for fugl, og en periode hvor de indre delene av reservatet kan være islagte. Dette gjør at fuglene vil ha behov for å bruke de ytre områdene. Dette er godt dokumentert gjennom årlige fugletellinger. Se nærmere begrunnelse for utvidelse av ferdselsforbudet i høringsdokumentet.

Hamar kommune

Innspill til arealutvidelse Tjuvholmen – Nordsveodden:

Arealavgrensningen på kart er utydlig, og det er uklart hvor grensa på Tjuvholmen skal gå. Det som framstår som landareal på kartet er vanddekt ved normal sommervannstand.

Det er forståelse for at man ønsker å innlemme naturtypen «åpen grunnlendt kalkmark» på Tjuvholmen inn i reservatet, men det kan bli utfordrende å ivareta naturverdiene og unngå slitasje på naturtypen ettersom det skal etableres ny bydel med høy arealutnyttelse tett på. Det forutsettes at forvaltningsmyndigheten følger opp skjøtsel av naturtypen.

Sørøstre del av Tjuvholmen vil bli enda viktigere som rekreasjonsområde som en følge av ny bydel og voksende befolkning, året rundt. Foreslått utvidelsesområde er regulert til grønnstruktur, og er etablert med bål plass i vannkanten, gressletter, store furuer og utsikt til Mjøsa. Reservatutvidelsen med endringer i vernebestemmelsene vil kunne hindre fysiske tiltak for friluftsliv, opphold og ferdsel,

og kan gjøre det vanskeligere å fjerne uønsket vegetasjon/kantsone mot Mjøsa, herunder siktlinjer/soner fra midtre del av Tjuvholmen og fra Hamar stasjon. Utvidelsen vil også komme i konflikt med planlagt utfyllingsareal i Mjøsa, hvor det skal etableres ny bebyggelse på nordsiden av Tjuvholmen og utvidelse av båthavn mot vest. Med dagens bruk vil et nytt vern og endrede bestemmelser også komme i konflikt med bading, og roklubbens lagring av båter og joller, samt utsetting av kajakk på våren, som vil rammes av og et ferdselsforbud på tørrlagt innsjøbunn. Roklubben må sikres forutsigbarhet. I sørenden av Tjuvholmen er dagens hundepark åpen mot Mjøsa. En utvidelse av reservatgrensen på Tjuvholmen vil bringe reservatet svært nære konsertarealet på Tjuvholmen, og kommunen stiller spørsmål om konsert og vern kan kombineres. Kommunen ønsker derfor selv å ha råderett over bruk og drift av arealene på Tjuvholmen, for å kunne etablere installasjoner, tilrettelegge for ferdsel og opphold, og for å fjerne vegetasjon for å lage siktlinjer. Gode løsninger for interessekonflikter må vektlegges ved avgrensning og i ferdselsbestemmelser.

Statsforvalterens kommentar:

Arealet på Tjuvholmen inngår i vedtatt kommunedelplan "Sentrumsplanen for Hamar", hvor det blant annet er lagt opp til en utfylling for å etablere grønnstruktur i tilknytning til ei ny båthavn sørøst for det foreslåtte vernearealet. I kommunedelplanen åpnes det også opp for boligbygging for opptil 500 nye boenheter med tilhørende infrastruktur på Tjuvholmen.

Dersom dette realiseres, vil det øke presset på naturreservatet ytterligere. Vi minner om at Kommunal og distriktsdepartementet i sin innsigelsesavgjørelse av 2. september 2024 konkluderte med at det ikke skal legges til rette for at folk kan gå ned på Landtungen mot Tjuvholmen. Vi er enig med kommunen i at det vil være fare for slitasje og forringelse av området med naturtypen åpen kalkmark på sørsiden av Tjuvholmen. Naturtypelokaliteten er vurdert som viktig ut fra kriteriene arts mangfold, størrelse og tilstand. Som en følge av planlagt byutvikling vil det være enda viktigere å innlemme naturtypen i naturreservatet, for å gi den et bedre vern. Uten et vern er det sannsynlig at naturtypelokaliteten om relativt kort tid vil bli ødelagt av ferdsel, slitasje, og eventuelle installasjoner. Vern vil ikke være til hinder for skjøtsel i regi av forvaltningsmyndigheten for å fremme verneverdiene, som f.eks. fjerning av uønsket vegetasjon. Arealer som i dag er opparbeidet med plen vil holdes utenfor grensa for nytt vern. Bestemmelsene vil begrense muligheten for bading og robåt/kajakk/kanopadling i den ytre deler i perioden 15. mars til 15. mai, som er den mest sårbare perioden for trekkfuglene som returnerer. Begrensninger i ferdsel vil være svært viktig for å redusere fare for forstyrrelse av fuglene. Det vil likevel være mulig å transportere kano/kajakk/robåt korteste veg ut av reservatet i denne perioden slik at man slipper å transportere fartøyet på land for sjøsetting utenfor reservatet. For roklubben vil begrensningene innebære at de fremdeles kan sjøsette farkoster fra deres anlegg, men at man i perioden 15. mars til 15. mai må ro/padle rett ut og inn av reservatet, og ikke oppholde seg lenger enn nødvendig på vann innenfor reservat-grensa.

Grensa for foreslått vern går øst for hundeparken. Det går et gjerde ut i Mjøsa hvor foreslått reservatgrense går. Det vil dermed ikke være konflikt med hundeparken, så lenge hundene ikke går ut i vannet og inn igjen på østsiden av gjerdet. Det foreslås nå i verneforskriften at det skal være båndtvang i reservatet hele året. Ettersom presset på naturverdiene må forventes å bli større som følge av ny bydel tett på, utvidelse av jernbanen osv. vil det bli desto viktigere å beskytte faunaen mot unødvendig forstyrrelse, og løse hunder kan gjøre særdeles stor skade, særlig i hekketida.

Innspill til arealutvidelse i området ved Svartelva:

Kommunen påpeker behov for tiltak mot kjempespringfrø i området, og imøteser tett samarbeid om dette. Det forutsettes at turstien i området kan opprettholdes i et evt. framtidig reservat, samt utsettingsplass for kajakk/kano på eiendom 1/11 (vest for eiendom 4/66). Det må tas høyde for evt. utvidelse av brua over Svartelva pga. utvidelse av vei og g/s-veg.

Statsforvalterens kommentar:

I kompensasjonsplanen framgår det at BaneNOR plikter å bekjempe fremmede arter i området fram til 2029. Det kan gis dispensasjon til midlertidig arealbeslag innenfor reservatet i forbindelse med anleggsarbeid dersom det blir aktuelt med utvidelse av brua over Svartelva. For å ta høyde for utvidelse i framtida trekkes grensa for verneområdet ca. 10 meter opp for brua i forhold til oppstartsvarselet.

Innspill til forslag til forskriftsendringer:

Det er vanskelig å se at det skulle være behov for å ha forbud mot ferdsel og fiske i disse ytre områdene etter 30. april, og foreslår derfor at Statsforvalteren vurderer å ha ulik tidsavgrensning for ferdsel og fiske i ulike deler av reservatet. Begrensningene på ferdsel og fiske kan vare lengre utover våren/sommeren i indre sone/innenfor jernbanen (til 31. mai), der forstyrrelser også i hekkeperioden skal unngås. Dermed ivaretar en bedre de store friluftinteressene som er knyttet til de ytre områdene, samtidig som hensynet til fuglelivet ivaretas.

Kommunen er positiv til bestemmelser som regulerer bruk av droner, modellfly og modellbåter.

Det er positivt at det innarbeides vernebestemmelser som skiller på at vedlikehold av eksisterende, offentlige anlegg og innretninger kan skje uten søknad, og fraråder at vedlikehold som innebærer graving og fjerning av vegetasjon i reservatet skal være søknadspliktig, da det for noen typer infrastruktur i enkelte områder kan bli krevende. Kommunen må ha rett til å ha liggende, drifte, vedlikeholde og ha mulighet for fremtidige oppgraderinger av VA-ledninger i foreslått område. Omtrent alt eksisterende offentlig anlegg og innretninger er nedgravd. Kommunen har et overvannsutløp som regelmessig må vedlikeholdes for å holde overløpet åpent. Kravet om at graving og fjerning av vegetasjon i reservatet er søknadspliktig, betyr at alt vedlikehold av ledninger på land vil bli søknadspliktig.

Det er uheldig at storsamfunnets behov for inngrep gjør at reservatgrensene stadig må endres (E6, Rv25 og BaneNOR), det er behov for mer forutsigbare vernegrenser for reservatet i framtida.

Det stilles spørsmål ved om Statsforvalteren selv vurderer om BaneNOR, som har laget kompensasjonsplanen, har vurdert om mer av deres egne arealer egner seg som kompensasjonsareal. Det vises til dagens jernbanefylling i Hamar kommune som i dobbeltsporplanen er avsatt til reguleringsfelt. Det registreres at kun deler av område 4 for fugletelling foreslås for vern. Det etterspørres en oversikt over arealer som er foreslått for vern, og begrunnelse for hvorfor de ikke er en del av utvidelsen.

Det må lages en forpliktende handlingsplan for bekjemping av fremmede arter i reservatet.

Kommunen mener det må kunne gis unntak fra ferdselsforskriften ved ettersøk av vilt mm.

Statsforvalterens kommentar:

Inkludering av åpen grunnlent kalkmark på Tjuvholmen vil gi naturtypen ekstra beskyttelse.

Det foreslås en utvidelse av forbudet mot bruk av robåt, kajakk/kano osv. innenfor jernbanebrua på våren fra 1. april – 31. mai til 15. mars – 31.mai. Utenfor jernbanebrua foreslås det et forbud mot

kano/kajakk og robåt fra 15. mars til 15. mai, som er tiden de ytre områdene brukes mest. Ved å avslutte perioden 15. mai vil allmenheten ha mulighet for å bruke de ytre arealene 17. mai, som kan være viktig for mange. I samme periode vil det være mulig å transportere robåt/kano/kajakk inn og ut av reservatet korteste farbare vei, jf. §6 f. Dette betyr at roklubben kan transportere farkoster fra roklubbens lokaler på Tjuvholmen og korteste, rakeste vei ut av reservatet. Fra brygga på yttersiden er dette en strekning på knapt 300 meter.

Det foreslås ingen endringer i reglene for fiske, bortsett fra at perioden det bare kan fiskes fra under bruer og plasser angitt i forvaltningsplan kan skje fra 15. mars istedenfor fra 1. april, for å skjerme tilbakevendende trekkfugler i ytre områder 14 dager tidligere. Det presiseres at dette ikke gjelder bekker og elver hvor det gyter mjøsaure, for at verneforskriften skal være i tråd med Mjøsforskriften ([Forskrift om fiske i Mjøsa med ifallende elver og bekker i Akershus, Hedmark og Oppland - Lovdata](#))

Erfaringsmessig kan det bli store inngrep ved arbeid med bl.a. VA-anlegg. I veileder M-481 (2016) om opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven, kap. 4.7 står det om vedlikehold at "Som vedlikehold regnes tiltak eller arbeid som er nødvendig for å hindre at bygninger, veier og andre anlegg og innretninger forringes". Igangværende bruk skal kunne fortsette som før, og det viktig at VA-anlegg kan vedlikeholdes. Dette skal kunne skje uten søknad. Tiltak som innebærer oppgradering, utvidelse eller annet som ikke er rent vedlikehold, skal imidlertid omsøkes. Gjennom en søknadsbehandling kan forvaltningen sikre at de nødvendige inngrep gjøres så skånsomt som mulig, ved å stille vilkår om begrensninger på f.eks. tidspunkt, maskiner/utstyr, metoder osv.

Vurderinger av alternative områder for vern finnes i vedlegg 1 i kompensasjonsplanen. BaneNOR er forpliktet til å gjøre tiltak mot fremmede arter.

Når det gjelder ønsket om unntak fra ferdseisforbudet for ettersøk av vilt er det flere regelverk som kommer til anvendelse, og det er ulike måter dette kan reguleres på. Det er derfor behov for å utrede dette nærmere i høringsperioden, og det vil bli vurdert å ta inn bestemmelse om dette i tilrådingen.

Hamar roklubb

Klubben er en viktig institusjon i Hamar og nærområdet, og beliggenheten på Tjuvholmen og muligheten til å benytte Vesle-Mjøsa og nærområdene betyr mye. Vesle-Mjøsa og Tjuvholmen må fortsatt kunne brukes som i dag, året rundt. De nye vernereglene må ikke føre til at roklubben ikke lenger kan benytte sine områder på Tjuvholmen, i Vesle-Mjøsa og Åkersvika. Det er viktig å finne en balanse mellom vern og tilrettelegging for friluftsliv. Dette kan for eksempel gjøres ved å tillate bruk av kajakk/robåt på visse tidspunkter eller innenfor definerte områder på lik linje som etter nåværende forskrift. Klubben mener at roforbudet 1. april – 31. mai innenfor jernbanebroen er greit å forholde seg til, ser svært alvorlig på en utvidelse av dette utover sommeren

Statsforvalterens kommentar:

Se kommentar om forbudet mot bruk av robåt, kajakk og kano ovenfor.

Hias IKS

Hias har mye eksisterende VA-infrastruktur innenfor dagens naturreservat. Kart over anleggene er vedlagt innspillet. Med foreslått utvidelse vil enda mer av infrastrukturen havne innenfor naturreservatet. Infrastrukturen må periodevis utvides og rehabiliteres, dess mer av anleggene som befinner seg innenfor reservatet desto mindre tilgjengelige blir anleggene for drift og vedlikehold,

utvidelser og rehabilitering. Selv med en stor andel av VA-infrastruktur innenfor eksisterende naturreservat er dette lite gjenspeilet i dagens forskrift. Traseer for VA-ledninger er i stor grad låst basert på eksisterende bebyggelse. Hias har en sentral pumpestasjon ved Sanderud med tilhørende overløpsledning ut i Svartelva. Utløpet ligger innenfor den foreslåtte utvidelse. Tjuvholmen pumpestasjon vil også bli liggende i reservatet.

Tjuvholmen – Nordsveodden: Innenfor den foreslåtte utvidelsen har Hias flere sjøledninger, både for vann og avløpstranspor. Mulig det vil komme to nye anlegg innenfor foreslått område i fremtiden pga. behov for økt kapasitet. Det ønskes en dialog med Statsforvalteren rundt løsninger for rasjonell drift, vedlikehold av deres anlegg.

Statsforvalterens kommentar:

Se Statsforvalterens kommentar til Hamar kommunes innspill om søknadsplikt for vedlikeholdstiltak.

Nedre Kjonerud vel

Ønsker å fremheve tilgangen til området som viktig for folkehelse, rekreasjon og sågar næring for grunneiere langs elva og vika. Synes det er vanskelig å forstå hvordan Svartelva kan «kompensere» for tap av areal ved jernbanesporet. Er kritisk til bruksbegrensninger for grunneiere og naboer. Nå med forslag om å redusere mulighet til ferdsløp og fiske langs tørrlagt innsjøbunn og mudderbanker i perioden 15. mars til 31. oktober. Ved å utvide forbudet mot fiske fra 1. april til 15. mars så blir mye av den vesle tidsluken man hadde til å gjennomføre vårfiske av eksempelvis harr tatt bort. Ønsker å minne Statsforvalteren på grunneieres historiske sedvane- og hevdrettet tilgang til fiske i området. Noe som har vært viktig for livsgrunnlaget for gårds- og småbruk langs Svartelva og Åkersvika i flere hundre år. Fiske i Svartelva er allerede strengt regulert.

Statsforvalterens kommentar:

Tidsrommet for når fiske er tillatt i visse områder (som angitt i forvaltningsplanen) er endret, dvs. utvidet fra 1. april – 31. mai til 15. mars – 31. mai ettersom de årlige fugletellingene viser at trekkfuglene ankommer området tidligere nå i forhold til det de gjorde når vernet av Åkersvika ble opprettet (Jon Bekken 2022). I følge Mjøsforakriften (forskrift om fiske i Mjøsa, FOR-2006-03-24-361) er all fiske forbudt i elver og bekker hvor det gyter mjøsaure f.o.m. 1. september t.o.m. 30. april. Dette omfatter bl.a. Flagstadelva, Svartelva og Finsalbekken. Det er derfor behov for å presisere dette i bestemmelsene, da dagens bestemmelse er misvisende ettersom det i forvaltningsplanen er markert at man kan fiske under brua over Svartelva og i utløpet av Flagstadelva i perioden 1. april – 31. mai. Dette er altså ikke tillatt i april jf. Mjøsforakriften, og bør klargjøres gjennom en endring i forskriften. Dette vil ikke være en innstramming i forhold til dagens forskrift, da fiske uansett skal skje «etter gjeldende lovverk», men vil hindre eventuell feiltolking av verneforskriften.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utvidelser ved Tjuvholmen-Nordsveodden og Sandvika ligger i og ved Mjøsa som er et reguleringsmagasin. Det er Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) som eier reguleringskonsesjon. GLB må gjøres oppmerksom på verneforslaget for å kunne uttale seg om tilpasninger som trenges for drift av reguleringsmagasinet.

Utvidelse ved Svartelva krysses av nettanlegg eid av Elvia AS som er områdekonsesjonærer. Det bes om å inkludere standardbestemmelser for energi- og kraftanlegg i forskriften, og at Elvia AS får mulighet å uttale seg om eventuelt behov som ikke blir dekket av standardbestemmelser.

Statsforvalterens kommentar:

GLB vil få saken på høring og anledning til å uttale seg der. Elvia har fått oppstartsvarselet og vil få saken på nytt på høring. Det er tatt inn bestemmelser vedrørende drift og vedlikehold av ledningsnett for energiforsyning i § 4 j), §4 k) § 6 h), § 7 k) og §7 l).

Sandvika vel

Ønsker i utgangspunktet ikke vern, men kan være åpen for at den delen der ikke gresset slås for friluftsmål og som er intakt strandeng vernes. Reagerer kraftig på forslaget om begrensninger i ferdsel med robåt, kajakk og kano i perioden 15.mars - 31. oktober.

Statsforvalterens kommentar:

Arealene med gressplen i Sandvika er nå tatt ut av verneforslaget.

Kommentarer om forbud mot ferdsel med robåt, kano/kajakk; se Statsforvalterens kommentar til samme tema i innspill fra Hamar kommune.

Stange kommune

Områdene i Sandvika og Bekkelaget er generelt pressområde med flere interesser. Vern kan komme i konflikt med kommunens vedtatte planer om stiframføring. Muligheter for båtliv, fiske og badeliv vil bli berørt. Kommunen foreslår at vernet følger Mjøsas avgrensning mot stranda her, men at noen arealer med flommarksskog innlemmes i reservatet. Det er vedlagt et forslag til avgrensning på flyfoto.

Det parkmessige på Nordsveodden bør tas ut av verneforslaget, men flommarksskogen beholdes.

Kun den seminaturalige våtenga ved Sandvika bør vernes, ikke arealer Sandvika vel holder som plen for ballspill og lek, og områder for «nærfriluftsliv»

Det må tas høyde for utvidelse av Steinsbakkvegen.

Utenfor jernbanelinja bør det kun være ferdselsrestriksjoner fra 15. mars til 1. mai. Det er lite fugl som oppholder seg i disse ytre områdene etter at hovedtrekket om våren er over. Det er vanskelig å se at det skulle være behov for å ha forbud mot ferdsel og fiske i disse ytre områdene etter 30. april. Jernbanesporet f.eks. kan avgrenses til perioden 15. mars til 1. mai. Dermed kan friluftinteressene bedre ivaretas i de ytre områdene. Kommunen støtter reguleringene om droner, modellfly og modellbåter

Kommunen mener også det kan være fornuftig om det i § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) legges inn et punkt om at Statsforvalteren etter søknad kan gi dispensasjon til «Begrenset fjerning, tynning eller høydereduksjon av skog eller kratt for å ivareta naturtyper som er sårbare for gjengroing, herunder fuktige strandenger/semi-naturlig våteng.»

Kommunen er også positiv til bestemmelser som åpner for vedlikehold av eksisterende offentlige anlegg kan skje uten søknad så lenge det ikke innebærer graving eller fjerning av vegetasjon.

Foreslås at det kan gis unntak ved ettersøk av vilt m.m.

Statsforvalterens kommentar:

Områdene i Sandvika som er opparbeidet plen i dag skal holdes utenfor reservatet. Grensa er justert ved høring. Grensa for reservatet trekkes 10 meter opp for brua over Svartelva for å ta høyde for evt. permanent arealbeslag ved en utvidelse av Stensbakkveien.

Se kommentar til innspill fra Hamar kommune om foreslåtte ferdselsrestriksjoner, samt ønsket om unntak fra ferdselsreglene for ettersøk av vilt.

Fjerning av skog, kratt og vegetasjon for å ivareta naturtyper innenfor reservatet kan skje i regi av forvaltningsmyndigheten i henhold til § 9 om skjøtsel.

Nye veier

Ingen merknader

Åse Kongsvold

Er imot at verneområdet utvides slik som foreslått i kartet for Tjuvholmen – Nordsveodden. Vestre del av Sandvikastranda er ikke spesiell med hensyn til vannfugler. Det oppleves inngripende for beboere som bruker strand- og sjøområder til strandliv, båt og kajakkpadling.

Er imot forslaget om forbud mot all ferdsel på tørrlagt innsjøbunn og mudderbanker i reservatet fra 15. mars til 31. mai. Ønsker å bruke stranda og åpent vann slik har gjort i over 100 år, med fiske og båt, spesielt robåt og kajakk. "Dette er kulturarven vår ved Mjøsa og bidrar til god folkehelse."

Alt for kort frist, og de fikk ikke mulighet for å delta på åpent møte.

Statsforvalterens kommentar:

Til prosess og frister for uttalelse: En oppstartsmelding er informasjon om at en starter verneprosess. Dette er informasjon om hvilke arealer som er aktuelle i en utvidelse, samt informasjon om kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for foreslåtte utvidelser. Meldingen skal også gi informasjon om videre prosess, bl.a. om høringen som vil komme. Det er høringen, som er på minimum 2 måneder, som er den viktigste anledningen for innspill fra berørte interessegrupper og enkeltpersoner. Det er derfor i høringen lagt ved mer detaljerte kart, samt utkast til vernebestemmelser. Verneforslaget er m.a.o. mer konkretisert slik at det er enklere å ta stilling og gi relevante innspill og uttalelser til det som blir framlagt.

Oppstartsvarselet ble sendt ut til oppsitterne på Stangesiden den 20. september 2024 med frist for uttalelse den 15. oktober 2024. I tillegg ble oppstarten annonsert i lokalpressen, samt at det ble gitt informasjon om verneprosessen på åpent møte den 26.9. Møtet var annonsert i lokalpressen, samt at alle mottagere av oppstartsmeldingen fikk informasjon om møtet direkte i eget brev. Statsforvalteren mener kravet til lokal medvirkning og informasjon om verneprosessen er tilfredsstillende ivaretatt.

Det hevdes i uttalelsen fra Kongsvold at dette området ikke er spesiell i forhold til vannfugler. De årlige fugletellingene bekrefter ikke denne antagelsen. Dette området er et viktig rasteområde for fugl primært under vårtrekket. Hvilke deler av området de bruker varierer fra år til år avhengig av vannstand og isforhold. Tellingene har vist at området benyttes mye av vannfugler, særlig i mars/april, når vannstanden i Mjøsa er lav. Flest fugler bruker de ytre delene tidlig på våren, da arealer lenger inn i deltaet er islagte. Som eksempel ble det i april 2022 telt fire ganger så mange fugl som brukte området vest for dagens reservat i forhold til antall fugl som brukte området innenfor dagens reservatgrense og utenfor jernbanebrua.

Ulf Martinsen

Er imot å innlemme eiendommer med hage/plen som går ned til Mjøsa.

Når det gjelder forbud mot bruk av båt i mai, da starter mjøsfisket og er på sitt beste. Det er da urimelig at vi som har strandeieendommer (som går langt ut i fjorden) er forhindret fra å bruke båt.

Statsforvalterens kommentar:

Områder med opparbeidet plen skal ikke innlemmes i reservatet.

Bruk av motorbåt: Begrensingene på bruk av motorbåt i Mjøsa blir ikke endret annet enn at arealet utenfor jernbanebrua blir utvidet, og her vil det være et forbud mot motorferdsel framskyndet med 15. dager, dvs. i perioden 15. mars – 31. mai. Det vil bli tillatt med hensynsfull ferdsel med motorbåt korteste veg gjennom reservatet utenfor jernbanebrua (Dovrebanen) fra fortøyningsplass ut i Mjøsa og tilbake i perioden fra og med 15. mars til og med 31. mai for de som har hevd på båt plass i reservatet eller i innenforliggende vassdrag.

Tore Kjetil og Eva Stårvik

Fra en grunneiers synspunkt er det ikke forståelse for behovet for å endre vernereglene (reguleringene) for bruk av området når det i utgangspunktet er snakk om behov for erstatningsområder. Det vises til at man hele tiden blir utsatt for nye begrensinger og reguleringer fra det offentlige føles som store inngrep i privatretten. En hevder at som brukere og eiere av området går det fint med de reguleringene som eksisterer. Det er ikke noen konflikt mellom brukerne oss og fuglelivet i reservatet slik reguleringene og praksisen er i dag.

Det vises til både sedvane, hevd og tinglyst rett til fiske langs egen eiendom og i Mjøsa, og flere har også av den grunn rett til bruk av motorbåt.

Det stilles store spørsmålstegn ved lovligheten av å begrense rettighetene grunneiernes og allmenhetens rettigheter ytterligere fordi det kommer et dobbeltspor flere kilometer unna. En har ikke funnet grunnlag for å ha egne advokater før en ser et endelig høringsutkast. En kan ikke se at det er rett å begrense grunneiernes rettigheter til bruk av området ytterligere, i en prosess hvor en først og fremst er ute etter erstatningsområder.

Det framheves at tilgangen til området er viktig for folkehelse, rekreasjon og sågar næring for grunneiere langs elva og i Åkersvika. Alle ytterligere begrensninger eller vern er en derfor prinsipielt motstandere av. Å hele tiden kompensere for storsamfunnets inngrep ved å redusere grunneiernes tilgang og rettigheter sees på som et offentlige overgrep.

Det presiseres at fiske i selve Svartelva allerede er ytterligere begrenset knyttet til en annen lov og forskrift som regulerer fiske i Mjøsa og elver som har gytende mjøsørret. De nye foreslåtte begrensningene tar snart fra grunneiernes få rettigheter vi har igjen av muligheter når det gjelder fiske, friluftsliv og rekreasjon på egne eiendommer. Dette kan vi ikke akseptere.

Statsforvalterens kommentar:

Vi viser til brev av 27.06.24 (varsel om oppstart). I og med at vernegrensene foreslås endret med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, samt retningslinjer fra KLD for økologisk kompensasjon som følge av ledd som følge av nytt dobbeltspor for jernbanen igjennom reservatet, vil verneforskriften uansett endres som følge av ny avgrensing og nye gårds- og bruksnummer skal inn i forskriftens §2. Når forskriften likevel skal endres, ønsker vi å se på andre forhold som etter Statsforvalterens oppfatning er nødvendig for å trygge verneverdiene i våtmarksområdet bedre for ettertida og framtidige generasjoner.

Det står i brevet av 27.06.24: «I og med at arealet er foreslått endret, samt at flere grunneiendommer som følge av kompensasjonsvernet er foreslått innlemmet i verneområdet, vil verneforskriften revideres. Det er også behov for noen tillegg i dagens verneforskrift slik at igangværende bruk for grunneierne i Svartelva kan videreføres innenfor rammene av verneformålet. Vi ser at trekkfuglenes

bruk av Åkersvika som raste- og hekkeområde over tid har endret seg. Trekkfuglene kommer tidligere, og vi ser behovet for å utvide det nåværende ferdselsforbudet i verneområdet for bedre å kunne ivareta områdets internasjonale betydning som raste- og hekkeområde for våtmarksfugl».

Det er altså ikke dobbeltsporet i seg selv som gjør at en foretar justeringer i ferdselsbestemmelsene.

Det er erfaringer med dagens regelverk, nye kommende utbygginger nær reservatet, samt ny dokumentert kunnskap om trekkfuglenes bruk av området som ligger til grunn for dette.

Av rettigheter som begrenses for grunneier (og allmenheten) vil dette være:

- *Adgang til å bruke robåt/kajakk innenfor jernbanebrua er framskyndet 15 dager i tid – dvs. forbudet gjelder fra 15. mars-31. mai (nå er dette 1. april-31. mai), og fra 1. september til 31. oktober.*
- *Adgang til bruk av motorbåt utenfor jernbanebrua er framskyndet 15 dager i tid, dvs. 15. mars – 31. mai (nå er dette 1. april – 31. mai)*
- *Ferdseil på tørrlagt innsjøbunn og mudderbanker vil være forbudt i perioden 15. mars – 31. oktober.*

Ragni Johanne Berge

Påpeker alle endringer og tiltak som er gjort rundt eiendommen Nedre Kåterud gård senere år, som har ført til at området er blitt forringet. Hun mener det er urimelig at den enkelte bruker og oppsitter skal bli skadelidende, og påføres støy, støv, inntrenging av syklende, gående, og påføres flere begrensninger da belastningen er kommet fra utbygging av offentlige veier og bebyggelse.

Påberoper seg sin hevd til å fremdeles ha følgende rettigheter:

“1) Opprette holde dagens regler. Fiske fra 15. mars. Det er på denne tiden gjeddene kommer fra stormjøsa og har et godt kjøtt.

2) Rett til å benytte motorbåt ut og inn fra eiendom til stormjøsa.

3) Rett til å benytte området til tradisjonelt friluftsliv, dvs. bruk av robåt, kano/kajakk, bading etc. i samme utstrekning som i dag.

4) Samme ferdsel på tørrlagt innsjøbunn som tidligere. Følge vanlige båndtvang regler.

5) Det er et ønske om at vedlikehold av eksisterende offentlige anlegg og innretninger skal ha et fortrinn. Jeg påberoper meg samme rettigheter som vi tidligere har hatt. Det er underlig at «det offentlige» kan tilstrebe seg større og større rettigheter, mens vi som bor i området skal påføres, støy, støv, inntrengning av syklende og gående og blir påført flere og flere begrensninger. Min påstand er at syklende og gående langs motorvegen er mye mer belastende enn beboernes tradisjonelle bruk av området.”

Hun vil som grunneier kreve å beholde de rettigheter hun har, grunnet gammel hevd og sedvane.

Statsforvalterens kommentar:

Fiske i Svartelva vil være tillatt etter dagens regler, som tidligere, men forbudet mot fiske mellom 1. september og 30. april som framgår av Mjøsforskriften, vil være presisert for å hindre misforståelser. Det vil også være tillatt med hensynsfull ferdsel med robåt korteste veg gjennom naturreservatet innenfor jernbanebrua (Dovrebanen) fra fortøyningsplass ut i Mjøsa og tilbake i perioden fra og med 15. mars til og med 31. mai og fra 1. september til 31. oktober for de som har hevd på båt plass i reservatet eller i innenforliggende vassdrag. Det samme med motorbåt i området utenfor jernbanebrua i samme periode.

For å sikre fuglene mot unødvendig forstyrrelse vil det være forbud mot ferdsel på tørrlagt sjøbunn i perioden 15. mars – 31. oktober.

Nina Mellem

Elva i naturreservatet er fantastisk å padle i, og må derfor ikke ødelegges.

Statsforvalterens kommentar:

Et vern vil sikre elva mot nedbygging og forringelse.

Håkon Berge

Er imot utvidet begrensinger når det gjelder fiske, motorferdsel og ferdsl på tørrlagt sjøbunn fra 15. mars i stedet for 1. april som i dag, da det begrenser grunneiere som har fiskerettigheter i området. Fiske med mæler, som nå er mulig igjen, foregår fra isgang til vannstanden gjør det umulig, ca 1. juni. Statsforvalter bør ha en plan for å hindre gjengroing gjennom tynning og rydding, slik at grunneier ikke må søke hver gang, men bare gi beskjed om arbeidet, på samme måte som rydding under kraftkabler.

Statsforvalterens kommentar:

Begrensningen gjøres for å beskytte naturverdiene, se øvrige kommentarer over. Det vil være mulig å drive skjøtsel i reservatet, jf. § 9.

Carl Knoff

Det påpekes at en aktør har nå startet med kommersiell utleie av båter i Svartelvdeltaet. Det er registrert mye aktivitet rundt denne aktøren, både med robåt og kano. En søndag det skulle være fugletelling av BirdLife Oppland, var deltaet naturlig nok nesten helt tomt for våtmarksfuglfugl. Dette kan neppe være forenlig med et internasjonalt vernet naturreservat som ble opprettet nettopp for å ivareta våtmarksfugl under trekk og i hekketid. Dette kommer nå i tillegg til all kanoaktiviteten fra Naturskolen i Flagstadelvdeltaet.

Hvis dette er lovlig aktivitet, er det kanskje på tide med en gjennomgang av verneforskriftene?

Statsforvalterens kommentar:

Det foreslås en utvidelse av forbudet mot bruk av robåt, kajakk/kano osv. innenfor jernbanebrua fra 1. april – 31. mai til 15. mars – 31. mai, og fra 1. september til 31. oktober.